

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

16 september 2025

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Stopzetten Landelijke werkwijze NatuurVriendelijk Isoleren (NVI)

Advies

1. Te bepalen dat de landelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren (NVI) binnen de provincie Zuid-Holland vooralsnog stop wordt gezet.
2. Vast te stellen de GS-brief aan Provinciale Staten over de landelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over het Stopzetten van de landelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

1. GS brief aan PS - Stopzetten Landelijke werkwijze natuurinclusief isoleren
2. Bijlage - Addendum NVI besluitvorming_versie 07032024

1 Toelichting voor het College

Het ministerie van BZK heeft in december 2023 de provincies verzocht om in te stemmen met de landelijke tijdelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren (NVI). Met de werkwijze NVI kunnen particuliere woningeigenaren hun woning zonder natuurvergunning (voor beschermde soorten) laten isoleren door een isolatiebedrijf volgens de methodiek van het Natuurvriendelijk Isoleren. Isolatiebedrijven volgen een training voor de werkwijze NVI waarna ze een certificaat ontvangen en het werk mogen uitvoeren.

De ministeries van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) hebben op 7 maart 2024 het (definitieve) 'Addendum besluitvorming NVI' aangeleverd bij de provincies, waarin de voorwaarden voor Natuurvriendelijk Isoleren zijn uitgewerkt. Hierbinnen is afgesproken dat provincies voor de korte termijn Natuurvriendelijk Isoleren via isolatiebedrijven gedogen en de uiteindelijke formalisering plaatsvindt in de vorm van een gedragscode, onder de voorwaarde dat deze gedragscode voldoende juridisch en uitvoeringstechnisch robuust is. Op 26 maart 2024 hebben Gedeputeerde Staten (GS) ingestemd met de landelijke werkwijze NVI conform de voorwaarden. Door in te stemmen heeft de provincie toegezegd dat zij niet handhavend zal optreden tegen isolatiebedrijven die volgens de methodiek van het Natuurvriendelijk Isoleren werken.

Op 7 juli 2025 is definitief aangegeven door het Rijk dat er geen gedragscode NVI komt zoals af is gesproken in het addendum. In meerdere opvolgende ambtelijke en bestuurlijke overleggen is geprobeerd om alternatieve legalisatiemogelijkheden te vinden, maar zonder vruchtbaar resultaat. Door het ontbreken van de gedragscode, is er geen zicht op legalisatie.

Het advies is om de werkwijze NVI stop te zetten. Ambtelijk is vernomen dat in andere provincies aan vergelijkbare voorstellen wordt gewerkt, er heeft nog geen officiële besluitvorming plaatsgevonden. Provincie Utrecht heeft aangegeven dat zij, als ontwikkelaar en eigenaar van NVI ten zeerste afraden om NVI zonder goede juridische basis toe te passen.

Consequenties van het stopzetten van NVI

Onderdeel van de afspraken met het Rijk was een compensatieopgave door gemeenten. Doordat gemeenten op plekken alternatieve verblijfplaatsen aanlegden voor soorten die in de spouwmuren voorkomen, ontstond er de mogelijkheid om vergunningvrij te isoleren. Zij kregen als het ware ruimte om te mogen isoleren middels de landelijke werkwijze NVI in ruil voor het realiseren van compensatie. Deze ruimte kan nu niet meer worden gegeven. Wel kan deze compensatie gebruikt worden voor een uiteindelijk Soortenmanagementplan (SMP) waar gemeenten aan werken op basis waarvan zij een gebiedsgerichte omgevingsvergunning van de provincie kunnen krijgen.

Na intrekken van de instemming is het voor gemeenten niet meer mogelijk om te isoleren middels NVI. De applicatie wordt dan dichtgezet. Als alternatief kan er gebruik gemaakt worden van de recent opgestelde eDNA regeling van het Rijk. Deze onderzoeksmethode is echter nog in ontwikkeling en geeft nu een 50% kans op een positieve test. Bij afwezigheid van vleermuizen kan geïsoleerd worden, bij een positief resultaat dient een vergunning te worden aangevraagd.

Het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening werkt momenteel, samen met soortenorganisaties, Rijksvastgoedonderneming (RVO), vereniging Nederlandse gemeenten (VNG) en interprovinciaal overleg (IPO) RVO, VNG en provincies en IPO, aan een nieuwe gedragscode die ingezet kan worden als men een positieve eDNA test heeft. Vanuit de provincie zijn wij nauw betrokken bij dit traject. Deze gedragscode is nog in een verkennend stadium en gaat slechts enkele elementen van NVI bevatten en richt zich op twee veelvoorkomende soorten vleermuizen.

Voor het inrichten van de alternatieve verblijfplaatsen kunnen gemeenten subsidie aanvragen bij de provincie, die hiervoor middelen van het Rijk heeft gekregen. De subsidieregeling is door de provincie bewust zo ontworpen dat deze niet afhankelijk is van de landelijk werkwijze NVI. Gemeenten kunnen hierdoor nog steeds een financiële bijdrage krijgen als zij verblijfplaatsen aanleggen voor vleermuizen. Deze verblijfplaatsen dragen bij aan het verbeteren van de staat van instandhouding, wat ertoe kan leiden dat de vergunningverlening voor soorten uiteindelijk wordt vergemakkelijkt.

Tot op heden is er nog niet handhavend opgetreden, dit is echter zonder juridische basis. Er is voor gekozen om reactief te handhaven op meldingen. Het voorstel is om deze wijze van handhaving door te zetten.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 5 - Gezonde natuur, toekomstbestendig watersysteem en vitale landbouw
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Er is geen juridische borging meer voor de landelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren met het ontbreken van een gedragscode. Het advies is daarom om de werkwijze stop te zetten binnen de provincie Zuid-Holland.

2 Voorafgaande besluitvorming

Op 26 maart 2024 hebben Gedeputeerde Staten GS ingestemd met de landelijke werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren.

3 Proces

- Na akkoord voor het stopzetten, zullen gemeenten worden op de hoogte gebracht van het vervallen van deze methodiek
- PS worden op de hoogte gebracht met een GS brief
- Er zal een mail worden gestuurd over het vervallen van de methodiek naar alle in Zuid-Holland werkzame isolatiebedrijven die zijn aangesloten bij Natuurvriendelijk Isoleren die werkzaam zijn in Zuid-Holland
- De informatie over NVI zal van de provinciewebsite worden gehaald
- De NVI applicatie zal gesloten worden voor Zuid-Holland

4 Participatie en rolneming

De werkwijze NVI is met het Rijk, VNG en interprovinciaal afgestemd. Gemeenten zijn op de hoogte van het mogelijk wegvallen van NVI.

5 Communicatiestrategie

Provinciale Staten worden middels een Statenbrief geïnformeerd. Er zal een mail worden gestuurd over het vervallen van de methodiek naar de gemeenten en alle in Zuid-Holland werkzame isolatiebedrijven die zijn aangesloten bij Natuurvriendelijk Isoleren die werkzaam zijn in Zuid-Holland.